

' MEGATRENDS INTERNATIONAAL / NEDERLAND '

Organisaties ontkomen er niet aan, om trends op zeer lange en middellange termijn te bestuderen.

Op basis van:

***. Megatrends Nederland, Adjiedj Bakas,Scriptum, 2005,
ISBN 90 55943819)***

Zie ook:

***. Kernstof B Marketing: Gb. Rustenburg e.a., ISBN 9001 65397-9, 3^e
druk, Wolters-Noordhoff. Te bestellen via www.ruscon.nl***

Gerband Rustenburg, 2005, Haarlem

MEGATRENDS INTERNATIONAAL / NEDERLAND

Het boek beschrijft, in een internationaal kader, de zeven megatrends die ons leven komende decennia ingrijpend gaan veranderen. De wereldbevolking groeit tot 2050 van 6,3 naar 9,3 miljard. Nu al woont meer dan de helft van de wereldbevolking in Azië, maar tegen die tijd is Azië echt het nieuwe machtscentrum van de wereld geworden. Europa en Rusland vergrijzen en ontvolken. In 2020 zal Nederland er op allerlei fronten anders uitzien. Zeven landelijke megatrends zullen het land tegen die tijd onherkenbaar hebben veranderd. De Nederlands megatrends staan niet op zichzelf. Ze zijn in te passen in internationale megatrends, die hun invloed op Nederland de komende eeuw niet zullen missen.

INTERNATIONALE MEGATRENDS

De twee belangrijkste worden hierna kort toegelicht.

1e Nieuwe economische wereldorde

De USA domineren nu op economische, culturele en militaire gebieden, daar zal verandering in komen. De nieuwe economische orde verdeelt de ongeveer 200 landen in de volgende categorieën.

In onderstaand tabel enkele voorbeelden:

Super-machten	Tijgers	Slaaplanden	Grondstof-landen	Arme landen	Multinationale stammen
USA China India Japan Brazilië	Canada Oman Polen Singapore Taiwan Turkije Vietnam Zuid-Korea Zuid Afrika	Duitsland Denemarken Frankrijk Italië Nederland Uruguay Zweden	Australië Argentinië Libië Nigerië Oekraïne Venezuela	Bangladesh Congo Niger Somalië Soedan Pakistan	Diaspora van: Chinezen Indiërs Joden

Tijgers zijn vooral ambitieus, goed bestuurd, veel zelfvertrouwen en rijk.

Slaaplanden zijn vooral vergrijsd, redelijk stabiel, niet innovatief, weinig ambitieus, rijk vanuit het verleden, presteren middelmatig

Grondstoflanden teren op hun grondstoffen, maar excelleren niet.

Multinationale stammen hebben geen specifiek land, maar kunnen elkaar (bijv. Chinezen) internationaal de bal toespelen. Tribalisering (stammenstrijd) tussen Nederlanders zal een nog grotere vorm aannemen en zijn te verdelen in: empty nesters, remigranten en jongeren die elders carrière willen maken.

2e De strijd tussen christendom en islam

Welke godsdienst zal er winnen of worden er coalities gesloten, zoals christendom en islam tegen het atheïstisch China of christendom en China tegen de islam? De

laatste genoemde coalitie lijkt realistisch, temeer daar China en het christelijk blok vergelijkbare uitgangspunten hebben: liberale markteconomie, vooruitgangdenken en het veiligstellen van olietoevoer. De internationale terreur, zg. in naam van de islam, zal zolang de geldkraan niet dicht gaat, voortduren.

Europa zal hoe dan ook verder islamiseren, dit door het hoge ambitie niveau, vergroening van moslims, en het ontbreken aan 'vechtlust' bij de autochtonen.

ZEVEN MEGATRENDS: NEDERLAND 2020

Voor Nederland zijn de volgende zeven megatrends te onderscheiden, waarvan de contouren in 2020 al goed zichtbaar zullen zijn.

Deze zijn:

1. Van natievorming tot nieuwe tribalisering
2. Van tradities naar technologische, spirituele en milieurevoluties
3. Van laissez faire naar veiligheidsobsessie
4. Van overheidscontrole naar het einde van de verzorgingsstaat
5. Van corporatieve democratie naar aandeelhoudersdemocratie
6. Van Argentiniëmodel naar het nieuwe VOC-model
7. Van en calvinistische cultuur naar Aziatisering, islamisering en de de-seksualisering van Nederland

Onderstaand een korte toelichting van de zeven megatrends.

Ad 1. Van natievorming tot nieuwe tribalisering

Het belang van ons land neemt af, het belang van bevolkingsgroepen of 'stammen' neemt toe, vaak hebben zij een dubbele loyaliteit. Een belangrijke stam zijn de senioren, maar ook Chinezen, Indiërs, Ghanezen, joden, latino's, moslims wonen verspreid over de hele wereld, dus ook in Nederland. Steeds meer Nederlanders behoren tot een stam die loyaliteiten aan een aantal landen tegelijk hebben, maar die ook lokale elementen waarderen. Elke stam heeft zijn eigen normen en waarden en zo z'n voorkeuren als het bijv. om wonen gaat en dit levert weer nieuwe trends:

. florida-isering: senioren gaan (ook) ergens anders wonen, bijv. vooral in Duitsland maar ook in Oost-Europa of in de 'sunbelt' (Z-Europa).

Duitsland zal vooral populair zijn, omdat de waarden en normen goed aansluiten bij de senioren.

. deeltijdwonen: appartement in de bruisende stad en een woonhuis op het platteland. Rondom treinstations – nu vaak nog verpauperde wijken - worden belangrijke woonknooppunten voor mensen.

In 2020 zijn er 7 miljoen 50+, verreweg de grootste stam, hun waarden en normen zullen door hun 'verkiezingsoverwicht' en macht aan de vraagzijde steeds meer domineren.

Ad 2. Van tradities naar technologische, spirituele en milieurevoluties

Hoewel alle baanbrekende en levensveranderende technologieën er eigenlijk al zijn, moet de implementatie en organisatie hiervan nog vorm krijgen.

De huiscomputer kent onze dagritmes en stelt diverse zaken in het huis daarop in. De integratie van audio, tv en computer staat voor de deur. Wat te denken van de DNA-computer, genetisch gemodificeerd voedsel, belangrijke toepassingen van stamcellen, om falen van hart en bijv. Parkinson een halt toe te roepen. Wat te denken van de 'persoonlijke digitale assistent' en opereren op afstand. Technologie verandert ons leven en levensstijlen. De pc gaat naast gegevensverwerking, ook meer en meer gebruikt worden voor communicatie en coördinatie, bijv. een geïntegreerd elektronisch (gezondheids-) dossier. Huishoudelijk werk is in de loop van de tijd sterk gereduceerd, we slapen minder dan vroeger. We hebben een drukke dagindeling, ook kinderen. We gaan op zoek naar een nieuwe goede combinatie tussen werk, zorgtaken en vrije tijd, om de 'teistering door tijdstress' te reduceren. Dus meer quality time. Er komt dan ook een hang naar huiselijke nostalgie, meer cocoonen, wellness en thuisentertainment, alsmede meer contact met de natuur, eventueel een parttime huisdier.

Wat te denken als nieuwe technologie in handen van terroristen komt? Door de overvloed aan geld is hun macht in potentie zeer groot. Dit legt de basis voor grote onzekerheid onder de bevolking. Vandaar de ontwikkeling van gated communities, alleen toegankelijk voor bewoners en gasten.

Bovendien de religie is terug van weggeweest, vooral onder jongeren. De EO-jongerendag en de RK-jongeren weekend scoren goed, ook bij niet-kerkelijke jongeren. Het niet alleen religie, maar een sociaal feest. Boedhisme is chic. In China is meer ruimte voor religie. Katholicisme is in opkomst, we houden van glitter, glamour, beelden, jurken en van een gezagstructuur. Van oudsher is het zo dat in tijden van grote technologische en wetenschappelijke vooruitgang religieuze beleving automatisch toeneemt.

Wat is het effect van de zachtere winters en langere en warmere zomers? Meer vraag naar houtenhuizen, tuinen en buitenbloemen. We leven dan meer buiten, het terras op. Kortom er is meer ruimte voor optutten, meer luxe-vrijetijdskleren, we willen wel gezien worden.

[Ad 3. Van laissez faire naar veiligheidsobsessie](#)

De veiligheidsobsessie leidt tot cocoonen in 'beveiligde' huizen en naar gated communities. Hoe het ook zij, het recht wordt meer in eigen hand genomen, meer particuliere bewakers. Het gedogen van overlast bezorgende medeburgers raakt voorbij. Daklozen en bedelaars worden niet meer gedoogd. Eventueel opbergen van tokkies in containerwoningen, buiten de stad. Er komen woningen met een panic room, extra beveiligd en voorzien van noodrantsoenen en waarschuwingsapparatuur. We wennen aan terreur en reageren zonder paniek, doch alert op personen met vreemde gedragingen, kleding, tassen ed. Verblijfsvergunningen worden nog zeldzaam afgegeven en de straffen worden verdubbeld – nu al in 15 jaar met eenderde verhoogd - en de doodstraf weer ingevoerd.

[Ad 4. Van overheidscontrole naar het einde van de verzorgingsstaat](#)

Eigen verantwoordelijkheid is de norm. Wie zorgt dan voor wie?

Burgers nemen weer zelf de organisatie en inrichting van hun leven ter hand. Ook het 'spitsgezin': partners zorgen voor elkaar, hun kinderen en hun bejaarde ouders. Of een gemeenschapje van familie, of vrienden of burens. Het eten kan dan in een 'kilorestaurant' (betalen per kilo) afgehaald. In het weekend wordt wel uitgebreid (biologisch) gekookt voor het spitsgezin en wisselende groepen van vrienden. Binnen 'gesloten' muren wordt het weekend gezien als een oase van rust.

Er komt sociale zorgplicht, vooral samen met een (deeltijd) opleiding. Gezinnen kunnen een (freelance) zorgverlener zelf inhuren en betalen. Anderen kunnen deze zorg niet betalen: 'have's en have not's', ook wel DNA-divide. Medische handelingen worden steeds meer thuis of in zorghotels uitgevoerd, al dan niet in het buitenland. De zorg kan ook voor een kleine groep van gelijkgezinden (waarden & normen) – onafhankelijk en afgeschermd – worden ingekocht.

Personen, groepen, krijgen steeds meer softpower: zij gebruiken het internet voor sociale doelen en internet wordt een politiek platform. De baby boomers zullen daar gebruik van maken en kunnen daardoor uitgroeien tot grote organisaties met veel economische en politieke macht.

De jongeren zijn rustig maar ongrijpbaar, subculturen vervagen of zij maken gebruik van diverse subculturen, afhankelijk van het momentum. Individualistisch qua consumptiekeuzen, maar zij houden van collectieve verbanden, zoals trouw in relaties, traditionele familieverbanden, thuis moet gezellig zijn, hechten aan eigen cultuur. Authenticiteit is de centrale waarde in het leven van jongeren. Met informatietechnologie kunnen zij heel goed en relaxed omgaan en zijn beter feiten te interpreteren op basis van weinig kennis. Zij zijn meer relaxed en ontspannen dan voorgaande generaties.

[Ad 5. Van corporatieve democratie naar aandeelhoudersdemocratie](#)

De burger is aandeelhouder van Nederland, de afstand tussen burger en politiek wordt verkleind. Omdat burgers lijken te vinden dat de traditionele partijen veel relevante onderwerpen – zoals economie, religie & spiritualiteit, veiligheid & criminaliteit, normen & waarden, lastenverdeling over generaties – niet goed aanpakken komt er veel plaats voor one-issue politici: anti-criminaliteitspartij, seniorenpartij, businesspartij, moslimpartij, anti-moslimpartij, pro-autopartij etc. Uit het niets komen politici bovendien.

Iedereen kan 'plots' publiekelijk aanzien krijgen en de 'macht' grijpen. Netwerken en platforms spelen hierbij een belangrijke rol en kunnen het maatschappelijk debat sturen, vastgeroeste structuren worden doorbroken. Dit dynamische proces verhoogt de betrokkenheid, (on-)rust, tegenstellingen tussen stammen en saamhorigheid binnen stammen.

[Ad 6. Van Argentinie-model naar het nieuwe VOC-model](#)

Argentinië was 80-jaar geleden een rijk land en 'brouwt' er nadien niet veel van; is in slaap gevallen. Nederland wordt ene slaapland. Een nieuwe levenshouding is dan nodig om te voorkomen dat een slaapland, een 'coma'-land wordt. Aardgasbaten hebben we verkwest aan een waanzinnige verzorgingsstaat, overheidsbureaucratie of aan weggevertjes in het jaar kort voor de verkiezingen. Jongeren willen niet meer

betalen aan pre-pensioenen van oudere werknemers of ambtenaren. Al wordt stamvorming steeds belangrijker, speelt deze in het bedrijfsleven en bijv. in het toerisme en kleine rol. Dan slaan we 'bruggen' met andere landen en culturen, we reizen verder en meer en zullen eerder emigreren. In het nieuwe VOC-model wordt Nederland als geheel een beleggings- en investeringsmaatschappij, het 'slaapland' wordt gerund als een renteniersnatie. De economische pijlers van het nieuwe Nederland zijn:

- . pret
- . bio- en nano-technologie
- . home networking ICT
- . water
- . wellness
- . tuinbouw: bollen/bloemen
- . attracties / events in een veilige omgeving
- . commerciële dienstverlening
- . financieel en beleggingscentrum
- . kennis- en educatiecentrum
- . natuur
- . zorg
- . vestigingsplaats voor instellingen /hoofdkantoren

Vanuit Nederland kunnen we dan veel sturen, zoals we nu al de distributiestromen van bloemen in de wereld kunnen sturen, zonder dat deze fysiek in Nederland zijn geweest.

Belangrijke doelgroepen zijn de inwoners van de wereldmachten en tijgers, alsmede ouderen (babyboomers).

Ad 7. Van een calvinistisch cultuur naar Aziatisering, islamisering en de de-seksualisering van Nederland

We krijgen een meer hedonistische, spirituele, seksuele cultuur, die ook nog een dubbele verkleuring ondergaat: door immigratie en toerisme uit de nieuwe grootmachten, zoals Brazilië, India en vooral China. Een Chinese grande dame trippelt in bontjas door de straten van Amsterdam en Rotterdam, als businessvrouw of als de echtgenoot van een (CEO) manager. De toeristen zijn dol op oude panden, ook nieuwe architectuur en op woonwijken waar hun 'landgenoten' wonen, bijv. Chinatowns of little Moskou. Het Aziatische schoonheidsideaal zal veel invloed hebben op mode, cosmetica, plastische chirurgie, personal care.

Het spreekt vanzelf dat islamisering toeneemt, zeker in de grote steden, in het stadsbestuur. De waarden van Nederlanders worden ten dele overgenomen – zoals respect, individualisering, het nu willen hebben, etc. – maar worden op de islam geschoeid. De tegenstellingen tussen de stammen worden groter.

In de komende tijd vindt er de-seksualisering van Nederland plaats: minder porno op tv en bladen. Het verzadigingspunt is bereikt, jongeren worden religieuzer en de islamisering speelt een rol.

In gated areas is natuurlijk alles nog mogelijk, bijv. ten gerieve van onze 'gestresste' overseas toeristen, die hier op verhaal komen.

Gerbrand Rustenburg © Haarlem, 8/2005